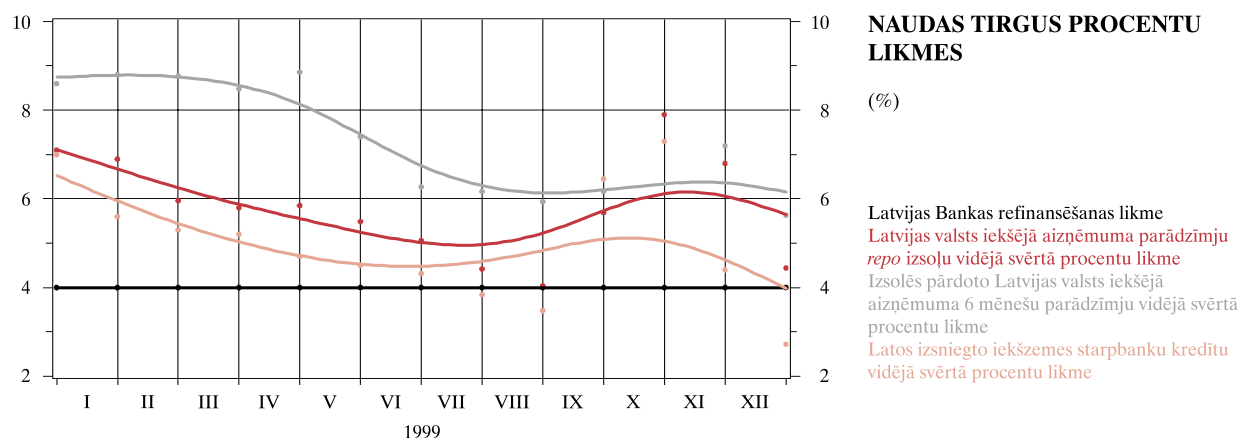
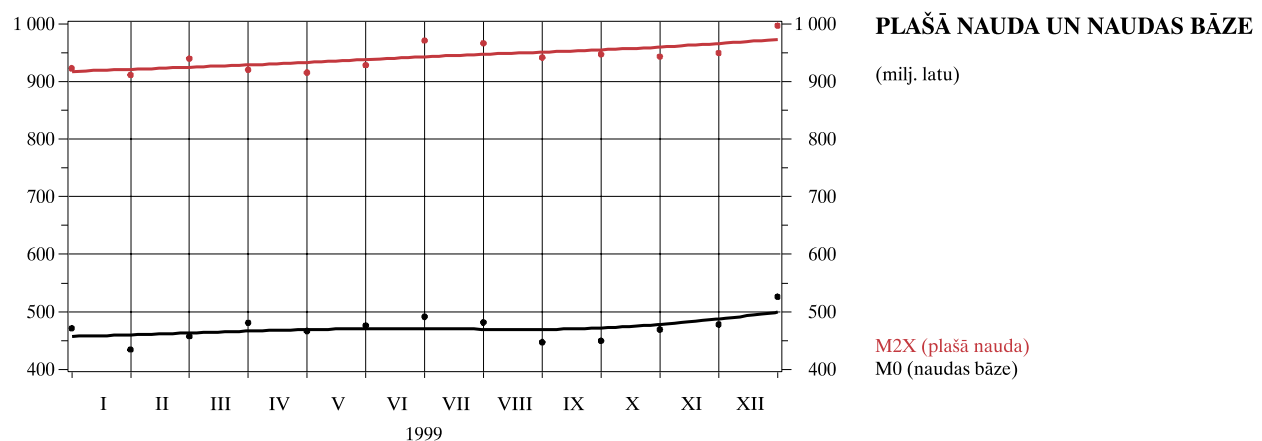

MONETĀRAIS BIĻETENS

12•1999

Decembrī ekonomiskā aktivitāte Latvijā būtiski pieauga, tāpēc palielinājās arī galvenie banku sistēmas darbības rādītāji. Banku sektora darbība bija stabila, un to neiespaidoja ar 2000. gada datorproblēmu saistītas norises. Kredītiestāžu aktīvi palielinājās (par 5.6%), sezonālu faktoru ietekmē strauji auga plašā nauda un iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikums (attiecīgi par 5.0% – lielākais kāpums kopš 1997. gada decembra – un par 4.6%). Naudas bāze palielinājās par 10.1%, bet tās galvenā sastāvdaļa (skaidrā nauda apgrozībā) – par 7.8% (lielākais pieaugums kopš 1995. gada decembra). To noteica ne tikai tautsaimniecības attīstības kāpums gada nogalē, bet arī banku vēlme palielināt likvidu līdzekļu resursus, nodrošinoties pret 2000. gada datorproblēmas iespējamo ietekmi. Naudas tirgū turpinājās procentu likmju samazināšanās. Bezdarba un gada inflācijas līmenis nemainījās.

Decembrī publicētie 1999. gada 3. ceturkšņa iekšzemes kopprodukta (IKP) rādītāji liecināja par pozitīvām tendencēm Latvijas tautsaimniecībā. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu 1999. gada 1. un 2. ceturksnī reālais IKP samazinājās (attiecīgi par 2.3% un 1.8%), bet 3. ceturksnī jau sasniedza iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmeni.

Plašā nauda M2X decembrī palielinājās par 47.5 milj. latu un gada beigās sasniedza 997.2 milj. latu. To noteica skaidrās naudas apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs) pieaugums (par 20.5 milj. latu) un iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikuma kāpums (par 27.0 milj. latu). Noguldījumu atlikuma dinamika liecināja par nacionālās valūtas lomas un piesaistīto resursu termiņa pieaugumu. Palielinājās gan latos, gan ārvalstu valūtā piesaistīto iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikums (attiecīgi par 6.6% un 2.4%). Savukārt šādu pieprasījuma noguldījumu atlikums samazinājās par 1.7%, bet termiņnoguldījumu – pieauga par 18.2%.

Turpinājās banku sistēmas iekšzemes kredītu atlikuma pieaugums (par 50.5 milj. latu jeb 7.4%), kuru galvenokārt

noteica valdības noguldījuma Latvijas Bankā izraisīts neto kredīta valdībai kāpums, bet pieauga arī iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums (par 8.7 milj. latu jeb 1.3%). Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām latos izsniegto kredītu atlikums samazinājās par 3.0%, bet ārvalstu valūtā izsniegto – pieauga par 4.6%. Šādu ilgtermiņa kredītu atlikums pieauga (par 3.1%), bet īstermiņa kredītu atlikums samazinājās (par 2.9%).

Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu vidējās svērtās procentu likmes būtiski nemainījās (10.6–12.6%). No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām OECD valstu valūtās piesaistīto īstermiņa noguldījumu un latos piesaistīto ilgtermiņa noguldījumu vidējā svērtā procentu likme nedaudz palielinājās (attiecīgi par 0.3 un 1.4 procentu punktiem), bet pārējiem šādu noguldījumu veidiem nemainījās. Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme samazinājās līdz 2.7% (novembrī – 4.4%). Samazinājās Latvijas Bankas izsniegto *repo* kredītu un valūtas mijmaiņas (*swap*) darījumu izsoļu vidējās svērtās procentu likmes (attiecīgi no 6.8% līdz 4.4% un no 7.3% līdz 5.4%). Gada nogalē, augot pieprasījumam, pazeminājās arī valsts iekšējā aizņēmuma parādzimju diskonta likmes. Latvijas Banka ar 13. decembri par 0.5 procentu punktiem samazināja banku termiņnoguldījumu Latvijas Bankā procentu likmes (līdz 2.0% septiņu dienu un 2.25% – 14 dienu noguldījumiem), kā arī par 1.0 procentu punktu pazemināja lombarda kredītu procentu likmes (līdz 6.0%, 7.0% un 8.0% atkarībā no kredīta izmantošanas termiņa). Lai kredītiestāžu rezervju normu pakāpeniski tuvinātu Eiropas Centrālās bankas prasībām, no 1. decembra tā samazināta no 8% līdz 7%.

Iekšzemes starpbanku tirgū izsniegto kredītu apjoms decembrī salīdzinājumā ar novembri samazinājās par trešdaļu, bet bankām izsniegto Latvijas Bankas kredītu apjoms – par 40.2%, jo bankas izmantoja tikai *repo* kredītus. Izsniegto *repo* kredītu vidējais termiņš auga, un par 29.2% palielinājās bankām izsniegto Latvijas Bankas kredītu atlikums. Valūtas mijmaiņas (*swap*) darījumu izsolēs izsniegto līdzekļu apjoms samazinājās 2.2 reizes, bet Latvijas Bankas no bankām piesaistīto termiņnoguldījumu apjoms pieauga 3.2 reizes.

Mēneša laikā notika pa četrām 1 un 3 mēnešu, divas 6 mēnešu un viena 12 mēnešu parādzimju izsole, un tajās tika pārdots viss piedāvātais vērtspapīru apjoms (pieprasījuma un piedāvājuma attiecība sasniedza 2.84). 1 mēneša parādzīmes tika pārdotas 2.0 milj. latu, 3 mēnešu – 2.8 milj. latu, 6 mēnešu – 4.0 milj. latu un 12 mēnešu – 10.0 milj. latu apjomā. Apgrozībā esošo valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru kopapjoms palielinājās par 10.2% (decembra beigās – 145.8 milj. latu). 46.7% no tiem bija 2 gadu obligācijas, 41.3% – 12 mēnešu un 8.3% – 6 mēnešu parādzīmes.

Decembrī akciju kursa pieaugums ASV fondu biržās sekmēja ASV dolāra un eiro kursa izlīdzināšanos, bet ziņas par ASV tirdzniecības bilances pasliktināšanos un Vācijas ekonomisko rādītāju uzlabošanos lika eiro kursam atkal pieaugt. Japānas jenas kursa pieaugumu decembra vidū īslaicīgi apturēja Japānas rūpniecības sektora ne visai labvēlīgie rādītāji, tomēr mēneša otrajā pusē jenas kurss turpināja celties. Attiecībā pret latu decembrī Japānas jenas un Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss palielinājās (attiecīgi par 0.9% un 0.6%), bet eiro, Vācijas markas un Francijas franka kurss samazinājās par 0.7% un ASV dolāra kurss – par 0.2%. Valdībai veicot vairākus lielus maksājumus ārvalstu valūtā, Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi samazinājās par 10.1 milj. latu jeb 1.9%. Sakarā ar kraso iekšzemes naudas pieprasījuma kāpumu emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem decembra beigās samazinājās (līdz 99.3%).

Valsts pamatbudžeta un valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts pieauga (gada beigās – attiecīgi 115.3 milj. latu un 147.0 milj. latu), tomēr bija mazāks par plānoto. Valdības ārējais parāds decembrī samazinājās par 1.9 milj. latu, bet iekšējais parāds pieauga par 7.9 milj. latu.

Patēriņa cenu indekss salīdzinājumā ar novembri palielinājās par 0.2%. Gada inflācija decembrī bija 3.2% (1999. gada vidējā inflācija – 2.4%). Patēriņa cenu indeksu decembrī visvairāk ietekmēja sezonāls uztura produktu cenu kāpums (augļu cenas pieauga par 6.1%, olu – par 3.3%, dārzeņu – par 3.0%) un degvielas cenu pieaugums (par 1.7%). Preču cenas palielinājās par 0.2%, bet pakalpojumu cenas nemainījās. Ražotāju cenu indekss salīdzinājumā ar novembri palielinājās par 0.2%, bet salīdzinājumā ar iepriekšējā gada decembri samazinājās par 1.1%.

Sabiedriskajā sektorā strādājošo (bez sabiedriskajām un reliģiskajām organizācijām) mēneša vidējā bruto darba samaksa salīdzinājumā ar novembri strauji palielinājās (par 17.4%) un bija Ls 191.77. Salīdzinājumā ar iepriekšējā

	1999	
	XI	XII
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	2.4	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.8	0.2
Gada (%)	3.2	3.2
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	109 391	109 497
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	9.1	9.1
Valsts pamatbudžeta fiskālā bilance (milj. latu)	-97.7	-115.3
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	82.3	*
Imports	164.1	*
Bilance	-81.8	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI

(perioda beigās; milj. latu)
(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	1999	
	XI	XII
Banku sistēma		
M2X	949.7	997.2
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	356.9	377.4
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	592.8	619.8
Pieprasījuma noguldījumi	407.8	401.0
Termiņnoguldījumi	185.1	218.8
M2D	658.2	698.7
Tīrie ārējie aktīvi	387.6	363.1
Tīrie iekšējie aktīvi	562.2	634.2
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	647.6	656.3
Īstermiņa kredīti	190.5	185.0
Ilgtermiņa kredīti	457.1	471.3
Kredīts valdībai (neto)	38.1	79.9
Latvijas Banka		
M0	478.2	526.3
Skaidrā nauda apgrozībā	395.3	426.1
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	82.1	99.7
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	0.7	0.5
Tīrie ārējie aktīvi	532.6	522.5
Tīrie iekšējie aktīvi	-54.4	3.8
Kredīti	14.4	68.0
Bankām	49.0	63.3
Valdībai (neto)	-34.6	4.6
Pārējie aktīvi (neto)	-68.8	-64.2
Ārējās rezerves*	927.41	912.58
Zelts	73.39	72.41
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.02	3.07
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.01	0.01
Ārvalstu konvertējamās valūtas	853.99	837.09

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI

	1999	
	XI	XII
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	4.4	2.7
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	11.5	12.5
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	12.8	11.5
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	12.6	12.6
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	10.0	10.6
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	1.5	1.5
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.8	0.8
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	4.2	4.2
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	4.5	4.8
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	6.4	7.8
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	6.6	6.6
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	4.0	4.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.5840	0.5830
Ls pret DEM	0.3025	0.3004
Ls pret GBP	0.9360	0.9420
Ls pret FRF	0.0902	0.0896
Ls pret 100 JPY	0.5640	0.5690
Ls pret EUR	0.5917	0.5875

gada decembri šajā sektorā nodarbināto mēneša vidējā bruto darba samaksa palielinājās par 8.2% un pirktspēja pieauga par 4.8%.

Bezdarba līmenis salīdzinājumā ar novembra beigām nemainījās (9.1% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita), bet salīdzinājumā ar 1998. gada decembri bezdarbnieku skaits samazinājās (par 1.7%; pirmo reizi kopš 1998. gada vasaras). Augstākais bezdarba līmenis bija Rēzeknes rajonā (27.2%), bet zemākais – Rīgā (4.8%).

Latvijas ostās saņemto un no tām nosūtīto kravu apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējā gada decembri samazinājās par 4.6%, (t.sk. Ventspils ostā – par 4.0% un Rīgas ostā – par 5.3%). Pēc ilgāka pārtraukuma bija vērojams dzelzceļa kravu pārvadājumu apjoma pieaugums (par 5.8% salīdzinājumā ar 1998. gada decembri).

Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde apkopojusi datus par rūpniecības un tirdzniecības attīstību novembrī. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošu periodu rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss palielinājās par 2.4% (t.sk. apstrādes rūpniecībā – par 6.4%) un mazumtirdzniecības apgrozījums salīdzināmajās cenās – par 7.5%.

	1999	
	XI	XII
Banku rezerves	116.8	144.5
Nacionālā valūta banku kasēs	38.4	48.7
Noguldījumi Latvijas Bankā	78.4	95.8
Ārzemju aktīvi	868.3	954.6
Ārvalstu valūta banku kasēs	29.0	40.3
Prasības pret ārvalstu bankām	373.5	466.6
Prasības pret ārvalstu nebankām	340.9	338.1
Pārējie aktīvi	125.0	109.5
Prasības pret centrālo valdību (neto)	99.0	95.9
Prasības pret pašvaldībām (neto)	-26.3	-20.7
Prasības pret valsts uzņēmumiem	38.6	30.7
Prasības pret privātuzņēmumiem	530.1	543.0
Prasības pret privātpersonām	91.0	94.9
Neklasificētie aktīvi	178.0	158.3
Pamatlīdzekļi	93.3	97.3
Nauda ceļā	8.3	2.4
Pārējie aktīvi	37.9	34.0
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	38.6	24.5
AKTĪVI PAVISAM	1 895.5	2 001.3
Pieprasījuma noguldījumi	228.4	233.7
Valsts uzņēmumu	33.6	31.2
Privātuzņēmumu	117.6	123.1
Privātpersonu	77.2	79.4
Termiņnoguldījumi	72.9	87.6
Valsts uzņēmumu	9.8	15.9
Privātuzņēmumu	24.9	29.8
Privātpersonu	38.2	42.0
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	291.5	298.6
Valsts uzņēmumu	20.1	11.4
Privātuzņēmumu	141.4	149.1
Privātpersonu	130.0	138.0
Tranzītfondi	22.5	22.5
Ārzemju pasīvi	1 013.3	1 114.0
Saistības pret ārvalstu bankām	172.8	220.1
Saistības pret ārvalstu nebankām	504.8	616.8
Kapitāls un rezerves	147.5	154.7
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	188.3	122.3
Saistības pret Latvijas Banku	48.9	63.2
Parāda vērtspapīri	3.5	3.7
Kapitāls un rezerves	33.6	38.0
Uzkrājumi parādiem un saistībām	77.2	69.9
Neklasificētie pasīvi	103.7	70.1
Nauda ceļā	44.3	24.5
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	26.6	26.5
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	32.8	19.2
PASĪVI PAVISAM	1 895.5	2 001.3

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 2000

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi ir atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes Internet lappusē (<http://dsbb.imf.org>).

Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas Internet lappusē (http://www.bank.lv/FinancialData/Latvian/index_LB.html).